

Esports | | Actualitzat el 08/12/2020 a les 09:00

La paradoxa de la Juve: comunistes en un club burgès

El Barça es juga el primer lloc a la Lliga de Campions amb tot un símbol de la burgesia italiana que, paradoxalment, ha comptat amb la simpatia de diversos històrics dirigents comunistes

Palmiro Togliatti, fundador, històric dirigent del Partit Comunista Italià i reconegut afeccionat a la Juventus torinesa | thevision.com

La Juventus, nascuda a Torí a finals del segle XIX, és força més que un club de futbol. És una entitat que transcendeix l'àmbit esportiu i que s'ha convertit en un veritable símbol del poder a Itàlia. En bona part, pels seus èxits futbolístics; però, sobretot, per la seva vinculació amb la família Agnelli i l'empresa automobilística FIAT, un dels pilars de la industrialització transalpina.

Històricament, la Juventus s'ha identificat amb la classe dominant, amb els pioners de la indústria, amb els senyors i els benpensants. En definitiva, amb la burgesia torinesa, personificada en la família Agnelli que va fer-se càrrec del club des de 1923, quan Edoardo Agnelli, fill del fundador de la FIAT, es va convertir en el seu president.

Amb aquest fet, la Juventus va esdevenir un equip lligat al poder econòmic que tenia en el Torí, l'altre equip de la capital del Piemont, recolzat fonamentalment pel proletariat torinès, un acèrrim rival no només esportiu sinó també de classe.

Malgrat aquesta condició de club dels patrons i la seva estreta vinculació a la FIAT, considerada sovint com l'empresa italiana per excel·lència, la Juventus és, avui en dia, el club més popular del país transalpí. I ho és gràcies als recolzaments que congrega, paradoxalment, entre la classe

treballadora emigrada del sud que, en instal·lar-se al nord industrialitzat després de la Segona Guerra Mundial, va adoptar com a propis els colors *juventins*.

Aquesta situació va portar a nombroses contradiccions, com ara que el club dels principals patrons d'Itàlia comptés entre les seves files amb distingits dirigents del Partit Comunista Italià (PCI). Teòricament, el principal enemic de les famílies dominants com la dels Agnelli. Una nissaga que sempre s'havia caracteritzat per la seva implicació política amb les posicions conservadores que ja havia començat amb Giovanni Agnelli, el fundador de la FIAT, que havia estat senador per designació directa del rei Víctor Manuel III. Aquestes posicions es van mantenir durant el feixisme, que va tenir el suport de les grans corporacions empresarials italianes per l'estabilitat econòmica que els garantia enfront de l'amenaça comunista?

El rei Víctor Manuel III durant una visita a la fàbrica torinesa de l'empresa FIAT, el 1923 | Foto: Istituto Centrale per gli Archivi

Després de la derrota feixista, els Agnelli es van apropar a la Democràcia Cristiana (DC) i les diverses generacions de la família que van encapçalar la Juventus sempre van fer-ho compaginant aquesta presidència amb càrrecs empresarials a la FIAT i polítics a la conservadora DC.

És per això que sobta que entre alguns dels seguidors més il·lustres de la Juventus s'hi trobin els principals dirigents comunistes italians del segle XX. Precisament els mateixos que van enfrontar-se de forma ferotge al feixisme i a la democràcia cristiana, i que pretenien acabar amb el domini que la burgesia industrial, representada a la perfecció per la FIAT, exercia sobre Itàlia.

Entre els simpatitzants de la Juventus amb filiació comunista destaca Palmiro Togliatti, fundador del PCI i el seu més llonge secretari general ja que va ocupar el càrrec des de 1927 fins a 1964, l'any de la seva mort. Això sí, amb un breu parèntesi de quatre anys entre 1934 i 1938.

Togliatti era un espectador assidu de l'estadi de la Juventus on va compartir graderia amb

Gianni Agnelli, *l'Avvocato*, president del club, patró de la FIAT i senador de la Democràcia Cristiana, com ho testimonia una imatge de 1948 que els mostra plegats a la llotja del Comunale.

Al centre, un jove Gianni Agnelli acompanyat de Palmiro Togliatti, a la llotja de l'estadi de la Juventus | Foto: www.rivistacontrasti.it

De fet, entre les cites més recordades del secretari general del PCI, destaca la que va formular durant una distesa conversa amb el també dirigent comunista Pietro Secchia, a qui va preguntar pel resultat de la Juventus. En no obtenir resposta, Togliatti li va etzibar: ?I tu pretens fer la revolució sense saber què ha fet la Juve??.

Fins i tot, durant un temps, es va creure que les simpaties per la Juventus arribaven a la figura d'Antonio Gramsci, fundador i també secretari general del PCI entre 1924 i 1926. El diari comunista *L'Unità* va publicar, el 16 de desembre de 1988, un article titulat ?Gramsci tifava per la Juve? en que Giorgio Fabre recollia el contingut d'unes cartes on el teòric marxista comentava amb el seu destinatari ?notícies de la nostra Juventus?. Ben aviat, però, es va saber que aquella correspondència era falsa i no pertanyia a Gramsci, de qui es continuen desconeixent les preferències futbolístiques.

De qui sí que consten les simpaties per la Juventus és d'Enrico Berlinguer, un altre dels grans dirigents comunistes italians que va ocupar la secretaria general del partit entre 1972 i 1984 i que sempre va mostrar-se fascinat per la Juve dels anys 70, que comptava a les seves files amb jugadors com Zoff, Furino o Capello i que va regnar al futbol transalpí de l'època.

El dirigent comunista Enrico Berlinguer intervé en una mobilització del PCI a les portes de la FIAT el 1980 | Foto: Fondazione Istituto Gramsci Torino

Entre els afeccionats il·lustres de la Juventus vinculats amb l'esquerra italiana també en destaca Nerio Nesi, amic personal de Berlinguer i antic ministre de Treballs Públics entre 2000 i 2001, que és president honorífic de la penya Club Juve Montecitorio, o Katia Bellillo, antiga ministra i militant comunista, que també simpatitza amb el club dels patrons de la FIAT.

Un altre nom a ressenyar en aquest àmbit és el del Luciano Lama, històric secretari general del sindicat Confederació General Italiana del Treball (CGIL), estretament vinculat al Partit Comunista, que va ocupar el càrrec entre 1970 i 1986, i que també simpatitzava amb la Juventus tal i com li agradava afirmar: ?Sóc de l'Emília-Romanya, i a l'Emília-Romanya som tots juventins?.

Circumstàncies com aquesta produïen estranyes paradoxes com és el fet que el líder del principal sindicat italià, el mateix que contestava el règim laboral que la FIAT imposava als seus treballadors, recolzés el club que estava en mans d'uns patrons a qui combatia sense treva en l'àmbit empresarial.

Aquestes simpaties per la Juve d'importants dirigents de l'esquerra italiana van portar Gianni Agnelli a afirmar que ?tots els grans comunistes, des de Togliatti, han sigut simpatitzants de la Juventus, mentre que els del Torino són tots uns *mezze calzette*?. Uns matats, que diríem aquí.

Gianni Agnelli, l'Avvocato, president de la FIAT i de la Juventus, a la fàbrica de l'empresa a Torí, el 1970 | Foto: Archivio Storico FIAT

De fet, el successor de Gianni Agnelli al capdavant de la Juve, el seu germà Umberto, també senador per la Democràcia Cristiana, va arribar a sentenciar que el procés migratori que es produïa del sud al nord del país, i que havia convertit al de Torí en un equip popular entre la classe treballadora, es devia, en part, ?a la voluntat d'aquests immigrants d'anar a veure els partits de la Juventus?.

Amb tot, malgrat les simpaties que la Juve ha conreat entre certs sectors de l'esquerra italiana, en l'imaginari popular, la *Vechia signora* continua essent un club estretament vinculat al poder, al capital i als patrons enfront d'un Torino que conrea el suport de la classe treballadora local. Tot i així, començant per l'històric Palmiro Togliatti, són legió els comunistes que, oblidant momentàniament la lluita de classes i demostrant la irracionalitat del futbol, tenen un racó al seu cor pel club burgès dels patrons de la FIAT. Una autèntica paradoxa italiana.